

נראה אוד

פרשת נשא וחג השבועות תשפ"ב
גליון קב שנה ג
באר רבנו"ק מלעכוויטש קידינו

{זברות קודש}

זיכוך התשוקות והרצונות בכח התורה

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' (ו, ב).

ברש"י למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה זייר עצמו מן היין.

אח"כ כתיב (שם ט - יא) וכי ימות עליו מת בפתע פתאום וטמא ראש נזרו וגו', ועשה הכהן אחד לחטאת ואחד לעולה וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, ובגמ' (תענית יא) רבי אלעזר הקפר ברבי אומר וכי באיזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין.

הקשו המפרשים מה טעם נקרא חטא שציער עצמו מן היין, הלא אם ראה סוטה בקלקולה היה לו להזיר מן היין.

במדרש שוקיו עמודי שש (שה"ש ה, טו), שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראתו וכו' וברא העולם בשלשה דברים שנאמר (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדתו נבקעו תהומות, כלומר בחכמה בינה ודעת.

איתא בחז"ל (פרד"א פמ"א) עה"פ (דברים ל, ב) ויאמר ה' מסיני בא זרח משעיר למו וכו', שקודם קבלת התורה נגלה הקב"ה לאומות העולם ושאלם אם חפצים לקבל התורה, אמרו לו מה כתיב בה ואמר לכל אומה מצוה הנוגדת דרכה וטבעה ולכן לא רצו לקבלה. ובשם משמואל (תרע"ד דף עב) כתב דלכאורה היה לאומות העולם טענה למה לא נאמרו לישראל מצות שהן היפך טבעם לידע אם בדתם לקיים אף מצות אלו, ואף כי בפשטות בני ישראל אמרו נעשה ונשמע וכבר הסכימו לכל אשר יצוה הקל, בכל זאת יש לאומות העולם קצת טענה אולי חשבו ישראל שאין בה דבר המתנגד לטבעם, אבל אם היו יודעים היו ממאנים.

תכלית הבריאה להתרוםם ולהזדכך בזכות התורה

ביאור הענין כי כל תכלית רצונו יתברך בבריאת העולם עבדו שיבואו ישראל ויקבלו את התורה כדאיתא בחז"ל (ב"ר א, ד) ישראל עלו במחשבה תחלה, שעל אף היותם בעולם הזה הגשמי, על ידי התורה יתגברו על המציאות הגשמית ויגלו אורו יתברך המהוה ומחיה הכל, עד אשר לא זו בלבד שיתגברו שלא להימשך אחר תאוות הגוף ותשוקותיו, כי אם בכח דבקותם בתורה תתרוםם מציאותם למעלה מהמציאות הגשמית להיות תשוקותיהם ורצונותיהם להידבק בתורה ובנותן התורה, כדאיתא במשנה (אבות ו, א) כל העוסק בתורה לשמה וכו' ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, שבכח התורה מוזכר טבע העולם ונעשה נעלה ומרומם על כל מציאות העולם הגשמית.

זהו ביאור המדרש שהיה הקב"ה משתוקק לבריאת העולם ותכלית הרצון העליון בשביל ישראל שיזככו מציאות העולם הגשמית על ידי חכמה בינה ודעת. שבכח התורה ידבקו מוחם ולבם בחיות הבורא יתברך המחיה כל הבריאה, עד אשר תתרוםם מציאותם מעל מציאות החומר ובוזת תתמלא תשוקתו יתברך לבריאת העולם.

לכן בעת ששאל הקב"ה לאומות העולם אם חפצים לקבל התורה שאלו מה כתיב בה, כי אף אם חפצים לקבל תורה אין חפצם לזכך

על ידה טבעם וטבע העולם, על כן שאלו מה כתיב בה לידע אם אין מצוותיה שותרים טבע ורצון גופם, וכאשר אמר להם הקב"ה שמצוות התורה נוגדים טבעם מצינו בה. אבל ישראל ענו כאחד נעשה ונשמע ולא שאלו מאומה כי כל חפצם דייקא להתגבר על טבע הגוף ולזכך מציאותם הגשמית עד שלא יהא סותר לחיים הרוחניים, וממילא מה להם לשאול מה כתיב בה הלא אדרבה רצונם להתרומם על ידי התורה מעל הטבע הגשמי.

בקבלת התורה זכו ישראל לשלמות הזיכוך

בוזה יתבאר דברי המדרש (שהש"ר ו, ג) בשעה ששמעו ישראל בסיני אנכי פרח נשמתן וכו', חזר הדיבור לפני הקדוש ברוך הוא ואמר רבונו של עולם אתה חי וקיים ותורתך חיה וקיימת ושלחתי אצל מתים כולם מתים, באותה שעה חזר הקב"ה והמתיק להם את הדבור. כי מתחלה בצאת הדיבור מפי הקב"ה עדיין לא היה גוף בני ישראל מוזכר כראוי לקבל תוקף האור והקדושה שבדבר ה' ועל כן לא החזיקו כח לעמוד בהגיע הדיבור ופרחה נשמתם, ואח"כ חזר הדיבור והחיה אותם שנתעלו להיות גופם מוזכר ורוחני עד שהיה יכול לקבל הדיבור, וכן בכל דיבור ודיבור פרח נשמתם כי עדיין לא היו די מוזכרים לדיבור שני, ושוב חזרה חיותם כאשר בכל דיבור ודיבור נתעלה ונזכר גופם יותר ויותר.

לכן איתא בחז"ל (במדבר"ז, א) שבקבלת התורה נתרפאו כל בעלי מומין, כי כאשר נעשה ל"ע מום וחסרון באברי הגוף הוא מחמת שנתקלקל האבר ואין בכחו לקבל שפע אורו יתברך, וכאשר נזדכך גופם בקבלת התורה עד אשר קבלו בשלמות גילוי אורו יתברך בעולם הגשמי, ממילא נתרפאו כל המומין והיו כל אברי הגוף בשלמות.

תכלית הנזירות לריום תשוקות הגוף

בוזה יבואר דברי חז"ל, הרואה סוטה בקלקולה זייר עצמו מן היין, כי בתחלה בעת שמפתחו העולם הזה בתאוותיו יש לו להזיר עצמו ולפרוש מתענוגי עולם מתוך התגברות, אמנם תכלית הנזירות אינה שיעמוד בפרישותו במניעה בפועל בלבד, כי אם תתרוםם מציאותו למציאות רוחנית להיות תשוקותיו ורצונותיו נעלים יותר, עד שיהא בו כח שאף בראיות תאוות עוה"ז לא ימשך אחריהם.

אמנם האיש אשר קיבל על עצמו נזירות וציער עצמו מן היין, כלומר שלא נעשה בו שינוי כלל ע"י נזירותו ולא נתרוםם מעל תענוגי החומר, ואינו אלא פורש מן היין מתוך צער והתגברות. מסבב הקב"ה שיטמא ויפסיק נזירותו וכאשר יביא קרבן מאשר חטא על הנפש שציער עצמו מן היין, יתן אל נפשו שתכלית הנזירות לזכך גופו ולהפוך תשוקותיו להשם יתברך, ואזי ישוב למנות ימי נזירותו בכונה נכונה.

יעזור השם יתברך שנוכה לקבל תורה שתשנה מציאותו והאר עיניו בתורתך ודבק לבנו במצותיך, ונוכה לכל ההשפעות טובות בגשמיות וברוחניות ולגילוי כבודו יתברך על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

סתירת הסוטה כדי להפקד

איתא בגמרא (סוטה כו.) ונקתה ונזרעה זרע (ה, כח) שאם היתה עקרה נפקדת דברי ר' עקיבא, אמר לו ר' ישמעאל אם כן יסתרו כל העקריות ויפקדו וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה, אם כן מה תלמוד לומר ונקתה ונזרעה זרע שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוח נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים שחורים יולדת לבנים. והק' בתוס' (ד"ה אמר) שאף לדברי ר"י קשה שכל היולדות בצער יסתרו בפני בעליהן.

ובספר וצוה הכהן כתב לתרץ בשם הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע וכע"ז כבר כתב במהרש"א שם, שהרי מגילת סוטה נמחקה במים וע"י זה נמחק אף השם, וא"כ לא חסרת אשה כדי שתלד בריוח מחמת איסור מחיקת השם. אמנם טענת ר"י שתסתרו כדי שיהא לה זרע אתי שפיר, ע"פ דברי הגמ' בסוכה (ג.) שבשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא ובעי למשטפיה עלמא, אמר דוד מהו לכתוב שם אחספא ולישידייה בתהומא כדי להעמידו, א"ל אחיתופל ק"ו מסוטה ומה בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, להטיל שלום לכל העולם כולו עאכו"כ.

לפי זה יש ליישב שעקרה ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה מצוה לגרשה (אהע"ז קנד, י), ממילא לאשה זו מותר להסתור אף אם ע"י זה ימחה השם על המים, כי הוא בכדי להטיל שלום בין איש לאשתו שלא יגרשה, ואתי שפיר קו' התוס'.

ומכבר אמרתי לתרץ קושית האחרונים על דברי ר' ישמעאל אם כן יסתרו כל העקריות ויפקדו. ותימא איך חשש שילכו כל העקריות ויסתרו, הא לרוב השיטות (עי' טור אבהע"ז סי' כב וב"ח שם ובאריכות רבה באוצה"פ שם) יחוד אסור מן התורה.

אמנם הרמב"ם (הלכות סוטה פ"א ה"ג) ס"ל שהבעל יכול לקנאות לה גם ממי שאינה אסורה להתייחד עמו כגון אביה ואחיה, ולדבריו אתי שפיר דברי ר' ישמעאל שיכולה להסתור עם אביה או אחיה שביחוד עמם אין איסור.

ובענין יחוד עם קרובים אזכיר ווארט נפלא ששמעתי מאמרו"ד זצ"ל עה"פ (בראשית כו, ח) ויהי כי ארכו לו שם הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו, ויש לבאר מהו כי ארכו לו שם הימים, ומדוע לא השקיף אבימלך מיד בעד החלון, ויתרץ דק"ל (קידושין פא. וברש"י) מתייחד אדם עם אחותו לפרקים, אבל אינו דר תמיד אצלה בבית, ויעו"ש ברא"ש ובר"ף שפסקו כן. לכך כאשר אמר יצחק שרבקה היא אחותו סבר אבימלך שמתייחד עמה רק בדרך עראי, אבל כאשר ארכו לו שם הימים, והוא כבר יחוד בקביעות שאסור עם אחותו, הבין אז שאינה אחותו אלא אשתו ובה אלו בקובלנא.

מתוך שיעור לפני אברכי המכלל בבאלטימאר, כ"ב סיון תש"ע

נשא - ערב שבועות תשע"ג, רעוא דרעיון

היו נכונים

שיחת הכנה ליום מתן תורתנו מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סעודת סיומי מסכתות - ערב חג השבועות תשע"ז

מחיה כל העולם, כדאיאתא מהבעש"ט והובא בספר התניא (שער היחוד והאמונה פ"א) עה"פ (תהלים קיט, פט) לעולם ה' דברך נצב בשמים, שדבר ה' אשר ציוה 'הי רקיע' וכן כל ציוויי הבריאה נצב ועומד בשמים להחיותם. עשרת הדברות הם כנגד עשרה מאמרות (פסיקתא רבתי, כא), לכך בעת שהיו רואים את הקולות - קול עשרת הדברות, נגלה להם כיצד כל הבריאה יונקת חיותה מעשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

וביותר בשמיעת דיבור ראשון אנכי ה' אלקיך שהוא כנגד מאמר דבראשית כדאיאתא בחז"ל (מגילה כא): בראשית נמי מאמר הוא, ובראשית הוא בשביל התורה ובשביל ישראל שנקראו ראשית, כלומר במאמר זה נגלה שכל חיות העולם מהתורה, ובעת שמענו אנכי ה' אלקיך נגלה להם זאת כדאיאתא בגמ' (שבת קה). אנכי נוטריקון אנא נפשי כתיבת יהבית, שהשיגו כיצד השם יתברך מצמצם עצמו כביכול באותיות התורה ומהם נשפע חיות לכל העולם.

ביטול הגשמיות מגודל גילוי אור ה'

על זה נאמר כי בעת קבלת התורה פנים בפנים דיבר ה' עמכם (דברים ה, ד), שנסתלקו מנגד עיניהם כל מחיצות החומר ולא היתה תפיסת מקום ללבושי עולם הזה, עד שעמדו ממש נוכח פני ה' שהוא דבר ה' שבאותיות התורה המחיה כל עניני הגשם, ובראותם באותה שעה ענין גשמי לא ראו אלא דבר ה' המחיהו.

מטעם זה פרחו נשמתם בשמעם דבר ה', כי מגודל גילוי אורו יתברך בגוף הגשמי נתבטל ממציותו, כדאיאתא בספרים הקדושים שבשעת בריאת העולם צמצם הקב"ה אורו כי אלמלא זאת לא היה קיום למציותו הגשמית. ואזי הביא עליהם הקב"ה טל של תחיה והחיה אותם, כי בראשית הבריאה ברא הקב"ה את האדם בגוף מזוכך באופן שלא יהא הסתר ומניעה לאורו יתברך, ואדרבה הגוף יהא כלי לגילוי כבודו יתברך, אלא שאחר החטא נעשה מכתנות אור בא' תכנות עור בע' ונעשה הגוף מחיצה לאורו יתברך.

וכאשר באו ישראל לסיני פסקה וזהמתם כדרגת אדם הראשון קודם החטא, אמנם עדיין לא היו בדרגת היסוד לקבל גודל האור בשמוע קול אלקים חיים מדבר ולכן נתבטל גופם הגשמי, ואזי הביא עליהם הקב"ה טל של תחיה ונודרך גופם יותר עד שהיה ראוי לקבל אורו יתברך, כאשר יהא בתחית המתים שיוזככו הגופים ביותר ולא יסתירו גילוי כבודו יתברך כמאמר הכתוב (ישעיהו ל, כ) ולא יכנף עוד מורך.

השפעת החכמה רק על ידי התורה

בבת עין (לשבועות ד"ה ועתה) מביא בשם חז"ל בשעה שעמדו ישראל על הר סיני נסרכה החכמתם של אומות העולם ונתנה לישראל, ויש לבאר דברי חז"ל וכי אי אפשר שיקבלו ישראל חכמה משמים אשר נצרכים לחכמת אומות העולם.

אלא שמראשית הבריאה ברא הקב"ה אור החכמה שממנו נשפע חכמה לברואים, ואמנם קודם שניתנה תורה לא היתה החכמה בשלמות, אבל עכ"פ בחכמה זו היו אומות העולם משיגים כישראל. אבל מעת שניתנה תורה התהוותה מציותו חדשה בעולם, שהחכמה האמיתית מתלבשת בשכל התורה, ואך מי שיש בו שכל התורה מאיר בו אור החכמה.

ומדרגה גבוהה יותר - בראותו עץ בלכתו בדרך, כמה יזכה להבין ולהכיר שחיות העץ מאותיות התורה, כמאמר הכתוב (דמיהו לג, כה) אם לא בריתי יום ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת, שאין הכונה רק שאלמלא התורה לא היה הקב"ה בורא שמים וארץ, אלא שבלא התורה אין שום מציאות לחוקות שמים וארץ, כדאיאתא בזוה"ק (תרומה קסא). אסתכל באורייתא וברא עלמא, ופירשו בספה"ק שכל מציאות גשמית יונק חיותו מאות באותיות התורה.

בקבלת התורה השיגו שורש חיות הבריאה

בעת קבלת התורה בסיני השיגו ישראל ענין זה, כאשר שמעו מפי הגבורה אנכי ולא יהיה לך אשר הם שורש כל מצוות עשה ולא תעשה שבתורה כדאיאתא בספה"ק (תיקוף"ז ת"י כב, סד), ועל ידי זה השיגו אור התורה המחיה הכל, כדאיאתא בחז"ל (רש"י דברים ה, לה) שקרע הקב"ה כל הרקיעים והתהומות וראו כולם שאין עוד מלבדו, שהשיגו קדושת אותיות התורה וממילא ראו שאין שום מציאות בכל הרקיעים והתהומות מבלעדי אותיות התורה המלוכשים באורו יתברך המחיה כל הנבראים.

כמאמר הכתוב (שמות כ, יד) וכל העם רואים את הקולות ואמרו חז"ל (מכילתא שם) שהיו רואים את הנשמע, שראו כיצד קול ה'

שניני אור

עוד יום אחד של ספירה וכבר עומדים אנו ביום החמישים, בהיות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כעת בארה"ב, שח לאחד מאנשי המקום משל לאדם הבא להפקיד כסף בחשבון הבנק שלו, לפני שמוסר את הכסף לפקיד הוא כמובן סופר אותו והפקיד המקבל זאת אף הוא סופר, אך מה גדול ההבדל בין ספירת בעל הממון הסופר כדי לדעת כמה יש לו, לספירת הפקיד שאינו אלא ממלא את תפקידו בעבודה.

פירש בכך אדמו"ר שליט"א את מצות התורה וספרתם לכם, שלא תהא ספירתנו כספירת הפקיד בכדי למלא את חובת היום ולהמשיך הלאה, את הימים תספרו לכם כאדם הסופר את כספו שלו, ספירה מתוך הרגשת חיבור לימים בהם מתכוננים אנו לקבלת התורה.

קבלת התורה מתחדשת בכל שנה ביום הזה, משמים משפיעים בנפשנו אור ודבקות בתורה ומצוותיה ומה חלקנו בענין - להראות שמחה ורצון במתנה הגדולה, כך הרי אמרו בגמ' (פסחים סח:) אר"א הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מ"ט יום שניתנה בו תורה הוא, פירש"י להראות שנח ומקובל יום זה לישראל שניתנה תורה בו. לגלות בנפשנו פנימה הסכמה אמיתית מתוך שמחה לעול תורה ומצוות.

על הרה"ק מסטרליסק מסופר שפעם אחת הפסיק לאכול אחר חג השבועות, ואמר שבאמרו בחג השבועות הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים הרגיש מתיקות כה גדולה בפיו עד שאינו יכול לסבול שום מאכל...

אמנם מדרגות שכלאו רחוקים מאיתנו מאד ולכאורה מה לנו לדבר מכך, אך בכל זאת מסייעים הם לקבל מבט נעלה יותר על עיצומו של יום בו יכול היהודי להרגיש בנפשו מתיקות התורה, להבין ולהפנים כמה דבריה חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד.

מהפסוק ויתצבו בתחתית ההר דורשים חז"ל שכפה עליהם הקב"ה את ההר כנגייתו ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב וכו', במבט שטחי נראה מדברים אלו שאכן לא היה לבם של ישראל שלם בקבלת עול תורה, אך על הפסוק והם תכו לרגלך פירש"י שהרי תוכו עצמן לתוך תחתית ההר לרגלך בסיני.

מבאר תמיד אדמו"ר שליט"א שכונת הדברים על כפיית ההר במתן תורה, שאף כי נראה שיש בכך כפייה, האמת שבני ישראל בקשו והביאו את עצמם למצב זה, ובלשון פשוטה: עומד היהודי ביום מתן תורתנו ויודע שלא תמיד מרגיש הוא מתיקות ומצוותיה, אך מתוך ידיעה ברורה שבאמת מתוקים הם מדבש ונופת צופים, מגלה הוא בנפשו את רצונו הפנימי, שאף כאשר לא יהא בלבי רצון וחשק יכריחו אותי לקיים תורה ומצוות.

וספרתם לכם - כספירת כסף שלי, בעצרת בעיני נמי לכם - קבלת תורה שהיא שלי...

קבלת התורה ביחוד הרצון להשם יתברך

ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה' (שמות יט, ח).

הקשו המפרשים הלא הקב"ה יודע כל מעשי בני אדם וכל מחשבותם ולמאי הוצרך מרע"ה להשיב דברי העם אל ה'.

איתא בגמ' (שבת פח.) אמר רבי אלעזר בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו. עוד שם דרש רב סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת ולכל אחד משרת ישראל קשרו לו שני כתרים.

יש לבאר מהו גודל הקדמת נעשה לנשמע שהוא רז של מלאכי השרת, וכן מהו ענין הכתרים שזכו על ידי זה.

ביאור הענין כי תכלית בריאת העולם שיתגלה בו כבודו יתברך על ידי עבודת בני ישראל, שבכח בחירתם בחיי החיים ממשכים קדושה על עצמם ועל כל העולם עד ביאת העולם לתכליתו, וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך. לתכלית זו ברא הקב"ה את העולם מלשון העלם שיש בו העלם והסתור על אורו יתברך, ובכל אחד יש חלק חומרי המסתיר אור הנשמה. וביד האדם הכח לבחור בטוב או בהיפך ח"ו כמאמר הכתוב (דברים ל, טו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וההיפך בהיפך ח"ו, ובבחינתו בטוב לעשות רצון קונו נתעלית נפשו וזוכה להידבק בהשם יתברך, ובזה נתמלא תכלית הבריאה לגלות אורו יתברך על ידי הנבאים.

במסירת הרצון זוכים לרצון נעלה יותר

בעת שבחר היהודי בטוב שמתגבר על רצונות החומר ומייחד רצונו להידבק בהשם יתברך ולעשות רצונו, אינו זוכה על ידי זה לאור וקדושה כפי ערכו ודרגתו בלבד, כי אם נשפע עליו מלעילא קדושה יתירה להתעלות על ידה יותר ויותר, כדאיתא בספח"ק (עבודת ישראל הפטרת פר' על הפסוק (ישעיהו מ, לא) וקווי ה' יחליפו כח שעל ידי שמוסרים כוחם להשם יתברך מקבלים חילוף זה כח נעלה יותר. וכן הוא כאשר מוסר היהודי רצונו להשם יתברך שכל רצונו הוא רצונו לראות את מלכנו, מקבל תחת זה מלעילא רצון חדש בדרגה נעלה יותר.

זהו ענין הלומד תורה לשמה שעוסק בתורה כי כן צוה ה' ברצון אחד לעשות רצון יוצרו ולהידבק בו, והלימוד באופן זה הוא בחירה בטוב בשלמות שמפשיט עצמו מכל רצונות החומר ובוחר בחלק הנשמה החפצה להידבק בו יתברך, ובה זוכה למה שכתוב במשנה (אבות ו, א) הלומד תורה לשמה נעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק, שנשפע עליו מלעילא קדושה ורצונות רוחניים חדשים לעלות ולהתקרב ליצורו יותר ויותר.

אבל העוסק בתורה שלא לשמה אף שמקיים מצות תלמוד תורה ובוודאי שכרו הרבה מאד, אך כיון שאין בחירתו בחלק הנשמה בלבד כי חפץ בלימודו אף ברצונות החומר, לכן אינו זוכה לתוספת קדושה זו מלעילא. זהו ביאור המשנה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, שאם נתבטל ולא עסק בתורה עתיד ליתן דין על עצם ביטול מצות תורה, וחשבון על אשר העוסק בתורה לשמה מוסיף על ידי זה לעלות מעלה לפי חשבון ובביטולו הפסיד מנפשו התעלות זו.

בכל דיבור נתעלו ישראל יותר

בזה יתבאר דברי הגמרא (שבת פח.) אריב"ל מאי דכתיב (שה"ש ה, יג) לחייו כערוגת הבושם, כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה

נתמלא כל העולם כולו בשמים, וכיון שמדיבור ראשון נתמלא דיבור שני להיכן הלך הוציא הקב"ה הרוח מאוצרותיו והיה מעביר ראשון ראשון. ויש לבאר כיון שהיה רצונו יתברך שיהא העולם מלא בשמים בדיבורו, למאי הוצרך למלאותו בשמים אחרים בכל דיבור.

עוד איתא בהמשך הגמרא ואמר ריב"ל כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה יצתה נשמתן של ישראל שנאמר (שה"ש ה, ו) נפשי יצאה בדברו, ומאחר שמדיבור ראשון יצתה נשמתן דיבור שני היאך קבלו, הוריד טל שעתידי להחיות בו מתים והחיה אותם. ויש לבאר אם כן מהו שאמרו ישראל (שמות כ, טו) ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות, הלא כבר ראו שיצתה נשמתן והחיה אותם הקב"ה בטל תחיה.

הביאור בזה כי בדיבור הראשון נתמלא כל העולם בשמים היינו שנשפע ממנו קדושה בכל העולם, ובעת ששמעו ישראל דבר ה' נתבטל כל רצונם לרצונו יתברך בחינת תורה לשמה, ועל ידי זה זכו בדיבור שני לדרגה נעלה יותר. ממילא הוצרך הקב"ה להעביר בשמים של דיבור ראשון מפני בשמים של דיבור שני, שהוא קדושה חדשה במעלה יתירה מקדושת דיבור ראשון.

בדרך זו היה כאשר יצתה נשמתם בדיבור ראשון והחיה אותם הקב"ה לקבל דיבור שני, שמכח בטול רצונם בדיבור ראשון קבלו נשמה בדרגה נעלה יותר, לכן נתיארו פן נמות כי אמנם על עצם המיתה אין להם להתיירא כאשר כבר חיו אחר שיצתה נשמתם, אלא שהיתה יראתם שאחר שתצא נשמתם יוסיפו לקבל נשמה במעלה יתירה שמגודל אורה לא תוכל להתקיים כלל בגוף הגשמי.

ביטול לרצונו יתברך בהקדמת נעשה לנשמע

למעלה זו זכו על ידי הקדמת נעשה לנשמע שהוא בחירה לשמוע דבר ה' ולעסוק בתורתו ברצון אמיתי לעשות רצונו יתברך ללא שום רצון עצמי, כדרגת מלאכי השרת שבטלים לגמרי לעשות רצון קונו. ועל ידי זה זכה כל אחד מישראל לשני כתרים, כי הכתר הוא למעלה מהראש, ומורה על שער החמישים שנגלה ביום זה שהאיר בנפשות ישראל למעלה ממצבם ועבודתם, בכח בחירתם בתורת ה' בביטול גמור באמירת נעשה ונשמע.

זהו ביאור הכתוב ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה', שמשם רבינו ע"ה העלה דיבורם של ישראל להיות קבלתם בביטול רצונות החומר להידבק בו יתברך ועל ידי זה זכו לקדושה ומעלה יתירה. ובכל שנה ושנה נתחדש ענין זה על ידי שמקדים איש יהודי נעשה לנשמע ומקבל על עצמו עול תורה ומצוות בביטול לרצונו יתברך, וזכה בנפשו להארת יום החמישים למעלה מעבודתו.

בזה יתבאר מאמר רז"ל (ר"ה פ"ד, הלכה ח) בכל המועדים נאמר בהם שעיר לחטאת ובעצרת לא נאמר לחטאת, אמר הקב"ה כיון שקבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם. ענין החטא אינו בדבר עבירה בלבד כי חטא מלשון חסרון ומורה על חסרון בתורת היהודי העוסק בה שלא בכונה טהורה לשמה, ועל ידי שמקבל על עצמו על תורה בחג השבועות במסירת הרצון כשור לעול וכחומר למשא, זוכה על ידי בחירתו בטוב לאור ודבקות בנפשו ובה נשלם אף החסרון שהיה בתורתו בלימוד שלא לשמה.

יעזור השם יתברך שנזכה לקבל התורה באהבה ביראה בשמחה ובהכנעה, ולא תמוש התורה מפניו ומפי זרעו ומפי זרע זרעו מעתה ועד עולם.

ליל שבועות תשע"ג

כי הם חיינו

דא"ה מפי רבותינו הקדושים ז"ע שנאמר בליל שבועות אחר ניגון 'כי הם חיינו'

קודם קידוש הלילה היו מנגנין כי הם חיינו ואורך ימינו כו' עד לעולמים, שלש פעמים בניגון הקבוע. ואחר כך נוטל הכוס ומקדש.

מנהגי אדמו"ר הזקן זי"ע (אות פד)

ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

אהבתך בגימטריא תכ"ח כשם הקדוש היוצא מסופי התיבות של פותח את דך. והנה השם הזה משפיע רוחניות וגשמיות, ולזה הוא נחלק לרל"ב וקצ"ו. והנה רל"ב רומז להשפעה רוחנית, כי רל"ב בגימטריא השם הקדוש בן ד' אותיות בד' מילואו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. קצ"ו רומז על השפעה גשמית, כי מחטא אדה"ר נאמר על האדמה וקו"ץ ודרדר תצמיח לך. וזה ירמוז שעולמים שהוא גם בגימטריא קצ"ו היינו שהפרנסה תבוא בקושי ובזיעת אפך תאכל לחם, וירמוז שאף הדברים הגשמיים הנמצאים בעולם השפל הזה יושפעו ג"כ.

וזה אנו מתפללים ואהבתך רומז לשם הקדוש כנ"ל, אל תסיר ממנו גם העולמים היינו גם ההשפעה הגשמית. כי עד עתה היתה כל בקשתנו על ההשפעה הרוחנית שזוכה להתמיד בלימוד התורה"ק ושנדע ונכיר שהם חיינו ואורך ימינו, כעת אנו מבקשים שיושפע עלינו גם ההשפעה הגשמית. וזה אל תסיר ממנו לעולמים, רומז לגשמיות כנ"ל.

מרח אדמו"ר מוהר"א זי"ע

כי הם חיינו ואורך ימינו.

נראה לומר על פי הידוע מספרים הקדושים (מג"ע ואתחנן רמז קפ"ו) כי ישראל נוסטריקון יש שישים רבוא אותיות לתורה. ויש שישים רבוא נשמות ישראל בכללותם וכל אחד ואחד מישראל יש לו אות בתורה, ומאותה אות נשפע כל שפעו וחיותו ברוחניות וגשמיות. ואף כי ב"ה יש כמה פעמים שישים רבוא מישראל וכן ירבו ומאין מקבלים הם חיותם, כבר תירצו בספרים הקדושים (עי' תל"מ להחתי"ס פ"ה במדבר ופ"ה צדיק שמות א) דעיקר הנשמות אינם כי אם שישים רבוא והמותר המה נשפעים מהמילוי הדאותיות ומילוי מילואיהן. וזה כי הם - היינו אותיות התורה, הם חיינו, כי על ידם יושפע לנו כל השפעות בגשמיות ורוחניות.

מרח אדמו"ר מוהר"א זי"ע, ליל שבועות תרע"ד

ובהם נהגה יומם ולילה.

יש לרמוז נהגה מלשון הנהגה, והיינו שע"י התורה מתנהגים כל העולמות, כי כל העולמות תלויים בתורה, כמאמר הכתוב (ירמיהו לג, כה) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת. וזה ובהם - היינו באותיות התורה, נהגה - לשון הנהגה, יומם ולילה - רומז לב' העולמות עולם הזה ועולם הבא, כי הנהגת כל העולמות תלויה רק בתורה הקדושה.

מרח אדמו"ר מוהר"א זי"ע, ליל שבועות תרע"ד

ובהם נהגה יומם ולילה.

נהגה לשון הסרה, מלשון הוגה מן המסילה (שמואל ב כ, יג). יום ולילה בגימטריא ק"לא כמנין ס"מ, וזה ובהם - בדבורי התורה הקדושה, נהגה - נסיר נבטל ונחליש כח הס"מ.

מרח אדמו"ר מוהר"א זי"ע, ליל שבועות תרע"ד

ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

בליל א' של שבועות אחר שאמר כי הם חיינו וכו' בניגון הידוע **קודם קידוש**, ואחר קידוש אמר, איתא בחז"ל (עי' שבת לא.) ואהבת **לרעך כמוך** (ויקרא יט, יח) זהו כל התורה כולה, ואידך פירושא הוא, ואיתא (זה"ק ח"ב נה:) רעך דא קודשא בריך הוא, כמו שכתוב (משלי כו, י) רעך ורע אביך אל תעזוב. וזהו ובהם נהגה יומם ולילה, ואיך יוכל להיות זאת, כשואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים, דהיינו כשאהבת ה' יהיה אצלנו תמיד, ובזה נקיים ואהבת לרעך כמוך, רעך זה הקדוש ברוך הוא, וזה כל התורה ואידך פירושא, ודפח"ח. אמרי יעקב, תרע"ז

כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה.

על פי מה שאמרו רז"ל (מנחות טז:) אפילו לא קרא אלא קריאת שמע אלא שחרית וערבית, קיים לא ימוש ספר התורה הזה מפיך (יהושע א, ח), ואסור לומר זה בפני עם הארץ, ועוד אמרו חז"ל (חגיגה ה:) העוסק בתורה יום אחד בשנה דומה כאלו עסק כל השנה. וזה כי הם חיינו ואורך ימינו, היינו שיום אחד נעשה ארוך כל השנה. ואפילו אם בהם נהגה יומם ולילה, היינו קרא קריאת שמע שחרית וערבית.

אבל איתא בחז"ל (סוטה כא.) מצוה בעידנא דעסיק ביה מגנא ומצלי, ותורה הן בעידנא דעסיק בה, הן בעידנא דלא עסיק ביה מגנא ומצלי, לכן מי שהוא עוסק בתורה יום אחד בשנה, ובפרט אם קורא רק קריאת שמע שחרית וערבית אשר זאת הוא רק מצוה, ואנו צריכים שיהיה נחשב זאת כעוסק בתורה ועוד כמו כל השנה, לכן אנו מבקשים ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים, היינו להגן ולהציל כל השנה, ודפח"ח.

אמרי יעקב, תרע"ח

השפעת קדושה מהשם יתברך למען שמו

חג השבועות הוא יום הדין כמה יזכה האדם במשך כל השנה לאהבת ה' ויראתו וכל מעלותיו הרוחניים, וכיון שהדין על עניני עבודתו יתברך ודאי יכולים לבקש מהשם יתברך עשה למען שמך, שהרעיל ידי שהקב"ה ישפיע בנו שפע אור וקדושה נוכל לעבדו יתברך כראוי, וא"כ יעשה הקב"ה למענו ויטור לבבנו לעבודתו.

אחר תפלת ליל החג תשע"ז

לא נתנשי מנך חג השבועות

מִן הַלַּעֲכוּוֹיִטְשֵׁי זִ"ע אמר פעם בחנוכה, זו חתונה גדולה שתחילה בט"ו באב ונמשכה עד עתה. בדרך זו יש לומר שהיתה זו חתונה שתחלתה בשבת שקלים וסיומה עתה, ומה שעלינו לבקש עתה שישאר בנפשנו מה שקנינו במשך התקופה, כי לקח טוב נתתי לכם - הקב"ה נתן לנו את תורתו, עתה נדרש רק תורת אל תעובו, שלא נעזבו ונאבד מה שקבלנו אלא נעמוד בדבקוננו בהשם יתברך ובתורתו לאורך ימים.

מוצאי החג אחר הדב"ה תשע"ז

סימן לבנים

עובדות וסיפורים על חג השבועות מרבוה"ק מלעכוויטש קוידינוב ז"ע

ההכנה לשבועות אצל רבוה"ק

מגדולי תלמידי מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע היה הרה"ק ר' מיכל' ז"ע, שנתקרב והגיע אליו בפעם הראשונה בימים הסמוכים לחג השבועות. והנה באמצע שמרן הס"ק דיבר עמו דבר מה הפסיק פתאום לדבר, עצם עיניו והתעמק ברעיונותיו הקדושים בהתנתקות מוחלטת מהעולם. לר' מיכל שלא הורגל בכגון דא היה נראה כאילו הוא נרדם, משך בשרוולו כדי שיחזור לדבר עמו. התעורר הרבי מרעיונותיו הקדושים ואמר לו: מין קינד איך האב קיין צייט ניט מ'דארף לויפן צום בארג סיני.

הגה"צ רבי יצחק פרלוב זצ"ל נכד מרן אדמו"ר הזקן ז"ע אשר גדל על ברכיו, כותב בקונטרס המנהגים (אות פב) על עבודתו של מרן אדמו"ר הזקן ז"ע בימי ההכנה לחג השבועות: ביום המיוחס ושלושת ימי הגבלה היה מכין את עצמו לקבלת התורה. והיה מדבר דא"ח בעניני קבלת התורה.

הרה"ק החוזה מלובלין משבח את עבודתו של מרן הס"ק ז"ע בחג השבועות

פעם אחת התארך אחד מחשובי חסידי מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע בלובלין אחר חג השבועות, ושאלו הרה"ק החוזה מלובלין איך היה שבועות בלעכוויטש. ואמר שהטעם ששואל אותו הוא כיון שמנהגו שבכל מוצאי שבועות עושה עליית נשמה ורואה איך עבר היום אצל כל הצדיקים, וכעת ראה שחג השבועות אצל הלעכוויטשער עלה על כולם.

והרה"ק מקאברין ז"ע סיפר שבקאברין היה אחד מחסידי הרה"ק מלובלין והיה בשבועות בלובלין, וסיפר כי החוזה אמר אז דער לעכוויטשער פאר שיינט אלע עולמות מיט זיין קבלת התורה.

באותו מעמד אמר הרה"ק מלובלין: דער לעכוויטשער'ס איז העכער וויא אלע צדיקים - היינו שעבודת הלעכוויטשער בחג השבועות היא גבוהה מכל הצדיקים. אותו חסיד סיפר זאת לפני הרה"ק מקאברין, וכשנסע הקאברנינער ללעכוויטש סיפר זאת למרן מוהר"נ מלעכוויטש ז"ע והרה"ק רבי מיכל ז"ע, בעת השולחן החל מרן הס"ק לומר: קיינער קען אונז ניט, מלאכים שרפים ואופנים קענען אונז אויך ניט - אף אחד אינו משיג אותנו גם לא מלאכים שרפים ואופנים, הביטו מוהר"נ ורבי מיכל זה בזה, וכשהרגיש בכך הס"ק ושאל להם מה זה, השיבוהו ער ווייסט עפעס - הוא יודע משהו, והראו על הקאברנינער ואמר לו הלעכוויטשער לומר, אמר הקוברנינער: אתם אומרים שאין מי שמכיר אתכם, וסיפר לו מאמר הרה"ק מלובלין. נענה הס"ק ואמר: דער לאנצהוטער (כך היה מכונה החוזה שכן היה מהעיר לאנצהוט) קען אונז עפעס - החוזה משיג אותנו מעט, ושוב סיים: גאר ניט גאר ניט - גם הוא אין לו השגה בנו.

פעם שהו כמה מאנשי מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע אצל הרה"ק מלובלין ז"ע בשב"ק שחל בו שבועות, והכיר בהם הרה"ק מלובלין שאינם שבעי רצון כל כך. אמר להם: רוצים אתם להרגיש כאן שבת כמו בלעכוויטש, תדעו שרבעם בקבלת התורה שלו בשנה זו הכסיף פני כמה צדיקים שיושבים כבר מאה וחמישים שנה בגן עדן, אמנם גם אצלנו הוא בלתי לד' לבדו.

נפיעת מרן אדמו"ר הזקן ז"ע אל מוהרר"ב ממעזבוז ז"ע לחג השבועות

בהקדמה לספח"ק דברי שלום כתב רבינו הגה"ק מוהר"ש מבראהין ז"ע על זקנו מרן אדמו"ר הזקן ז"ע: היה אצל קודש הקדשים רבינו ברוך ממעזבוז ממנין שלו בליל חג השבועות, שהיה דרכו בקודש לומר תיקון שבועות במנין ולומר הקדישים מחמת הילולא של זקנו קדש הקדשים הבעש"ט ז"ל.

ובדברי שלום לשבועות כתב: שמעתי על קדוש ה' רבינו ברוך אור עולם נכד הבעש"ט, שהיה אומר שהוא מתירא משבועות יותר מראש השנה, כי בראש השנה העיקר מהמשפט והדין על הגשמיות. אבל שבועות אמרו רז"ל (ראש השנה פ"א מ"ב) בעצרת על פירות האילן, ופירש בוהר הקדוש (משפטים קכא.) על נשמות ישראל. עכ"ל. אמרה זו מפורסמת מאוד אולם כאן הוא מקורו הראשון, יתכן כי שמועה זו שמע רבינו הזקן ז"ע בשהותו בחג השבועות במעזבוז.

מרן אדמו"ר הזקן ז"ע פועל ישועה לאחד מאנשיו בשולחן הטהור בליל שבועות

סיפר החסיד ר' ברוך מרדכי ב"ר יצחק אליהו ע"ה האנטמאן מעשה נפלא ששחה לו אמו בילדותו, מעשה בכפר לעשניצא שהיה תחת שלטת פריץ שנקרא 'אוסטרוב', אחד מאנשי מרן אדמו"ר הזקן ז"ע חקר ממנו את הזכיון לטחנת הקמח, יהודי זה היה נקרא בלשונם 'יאמין'. אירע שבמשך תקופת מה לא היה לחסיד לשלם לפריץ את דמי החכירות, משכך כעס עליו הפריץ ורצה לזרקו וקבע את המועד ליום השבועות. מיהר החסיד ונסע לקוידינוב וסיפר לרבי את כל הנגזר עליו. אמר לו אדמו"ר הזקן: הישאר כאן לחג השבועות. בליל שבועות באמצע השולחן הטהור נאנח הרבי ואמר: 'אוסטרוב אוסטרוב', כאשר מלבד אותו חסיד לא הבין איש על מה נסובים דברי הרבי ואל מה ירמוזו דבריו. אחר החג פטרו הרבי לחיים ושלוש וציוה עליו לשוב לביתו. כמובן שהחסיד לא היסס ולא שאל שאלות, הבין שכבר היתה לו הרוחה.

כאשר שב לביתו סיפרו לו כי באותו הזמן בדיוק שהרבי אמר 'אוסטרוב אוסטרוב' נסע הפריץ בלוית בנותיו לזרקו מביתו, כשנסעו על הגשר התחיל הגשר לרעוד, אמר הפריץ יאמין מפחד ממני וגם הגשר מפחד ממני, כשהגיע לאמצע הגשר התרועע הגשר ונפלו הוא ושני בנותיו לנהר, הוא נטבע מיד והבנות ניצלו. הכניסו אותן לביתו של יאמין שהיה גר על יד הנהר, הבנות התחילו לבכות ואמרו בדמעות: יאמין הטביע אותך בנהר...

עבודתו במסירות נפש של מרן אדמו"ר האמצעי ז"ע בחג השבועות האחרון לחייו

כתב רבינו הגה"ק מבראהין ז"ע בהקדמתו לדברי שלום על אביו מרן אדמו"ר האמצעי ז"ע: עבודתו בימי בריאותו היה במסירות נפש, אך בעת החולי ראינו בעינינו שהיה למעלה מהטבע. כי אז היה שבת קודש ערב חג שבועות, ובשבת קודש התפלל לפני העמוד וקרא בתורה, ואחר התפלה נשאר בלי כח עד שלא היה יכול לדבר. ושכב על מטתו איזה שעות, אח"כ התחזק והלך אל השולחן וקיים סעודת שבת. וסברנו איך יוכל לנהוג מנהגיו בחג השבועות, והוא התחזק באלקים ולמד התיקון שבועות כל הלילה, והתפלל לפני העמוד ואמר אקדמות בכוח גדול, וקרא בתורה בכוחי כוחות כנהוג, וזן אף אלא כוח אלקי כי חולה כזה יעשה כזאת.

דבש וחלב תחת לשונך

טעם עליון בענין מאכלי חלב בחג השבועות מתוך שיחות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אין נראה לעינינו ניסים נגלים כבעת קבלת התורה, האיש המתבונן יכול להכיר שאף בזמן הזה מתפרנסים עמלי תורה בדרך נס.

ביותר יש להתחזק בעת הזאת שגזרים גזירות ומבקשים לעקור התורה, לידע שהמקבלים עליהם עול תורה לא יחסר להם מאומה ובכח קבלת ישראל עול תורה ביום הזה יושפע טובה וברכה לבני ישראל בכלל ולעמלי תורה בפרט.

בזה יש לבאר טעם אכילת מאכלי חלב ביום מתן תורה, חלב מורה על מדת החסד ורמז לכך איתא בבני יששכר (מאמרי חודש סיון ד, ה) כי חלב נוטריקון להגיד בבוקר חסדך (תהלים צב, ג), והנה הנהגת הטבע היא בדין לשלם לאדם מדה כנגד מדה כפי פעלו, והשפעת החסד לפנים משורת הדין הוא למעלה מהנהגת הטבע, ומורה על החסד הנשפע בכח התורה שלא כסדר הטבע.

לכך נהגו לעשות מאכל כצורת תלת קרנא רמז לאוריין תליתאי שניתנה לעם תליתאי, ובתוך המאכל טמון החלב ונתגלה על ידי האכילה, שעל ידי קבלת ישראל עול תורה נתגלה החסדים ונשפע על ישראל.

קידושא רבא תשע"ד

אין דרך סחורה במלחמתה של תורה

איתא בגמרא (בכורות ו) מנין שמותר לאכול חלב בהמה טהורה ואינו אסור מטעם אבר מן החי או מטעם דם נעקר ונעשה חלב, דכתיב (שמואל א יז, יח) ואת עשרת חריצי החלב תביא לשר האלף, שמיירי הכתוב בעת שהיו אחי דוד המלך במלחמה עם פלשתים ושלח ישי את דוד להביא חריצי גבינה לשר האלף ומקשה הגמרא ודלמא לסחורה ומתוך אין דרך סחורה במלחמה.

והנה ראשית רמז יש כאן שמיירי הכתוב בישי ודוד, ולכך אוכלים מאכלי חלב בחג השבועות אשר הוא יום פטירתו של דוד. ומלבד זה לימוד התורה נקרא במלחמה כדרשת חז"ל (קידושין ל): עה"פ (תהלים קכז, ה) כי ידברו את אויבים בשער מאי את אויבים בשער אפי' האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה, ואינם זדים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר (במדבר כא, יד) את והב בסופה אל תקרי בסופה אלא בסופה. וכאשר אמרו בגמרא אין דרך סחורה במלחמה, כן יש לאדם לעסוק במלחמתה של תורה שכל מצאותו וכחות נפשו משוקעים בתורה ואינו עוסק בשום ענין אחר. לכך אוכלים מאכלי חלב בזמן מתן תורתנו להורות שתהא קבלת עול תורה לעסוק בה כבזמן מלחמה, שאין עוסקים בסחורה וכשום ענין שאינו שייך למלחמה, כדברי הגמרא בענין היתר אכילת חלב.

על זה אמרו חז"ל (ב"ר סה, כ) בזמן שהקול קול יעקב אין הידים ידי עשו שולטות, כי בעת שעוסקים ישראל בתורה ביגיעת מח ולב כענין המלחמה, נוטלים כח המלחמה שבעולם לצד הקדושה וממילא נתבטל כח המלחמה מאויבי ישראל.

תשפ"א אחר התפלה, בזמן המלחמה בארה"ק רח"ל

המצוות מוגבלות כפי שכלם והבנתם, כי הבינו שמצוות ה' הם למעלה מהשגת מהותם וערכם בשכלם המוגבל, וקבלו עליהם לקיימם במאומה ובביטול גמור להשם יתברך.

והנה אם היו ישראל שומעים המצוות קודם שמקבלים עליהם לקיימם לא היו נצרכים לאכול מאכלי חלב, כי כבר היו יודעים מקודם שיש להם להכין בשר בכלים כשרים, ונמצא שאכילתם מאכלי חלב מורה על אשר הקדימו נעשה לנשמע למעלה מכל הגבלה וערך, ולכן עושים זכר לזה להורות שיש לקבל עול תורה ומצוות בביטול הדעת והרצון להשם יתברך.

קידושא רבא תשע"ז

חסד מעל הטבע הנשפע בזכות התורה

איתא במגלה צפונות (פר' יתרו עה"פ ויהי ביום השלישי) לבעל השבט מוסר שבקבלת התורה מלבד הענינים שהיו מוכרחים להיות בדרך נס היו כמה ניסים שלכאורה לא היו נצרכים, כדכתיב (שמות כ, יד) וכל העם רואים את הקולות שהיו רואים את הנשמע, וכן הא דכתיב (שם יט, טז) ויהי קולות וברקים, כי הברק והרעם נעשים כאחד אלא שבדרך הטבע כח הראיה מהיר יותר מכח השמיעה, ולכן רואים הברק קודם שמיעת הרעם, ובקבה"ת שמעו הקולות קודם ראיית הברקים, ועוד כמה ניסים כאשר מאריך שם.

ויש להוסיף למעשי הניסים הא דאיתא בחז"ל (ר"ה כז) אנכי ולא יהיה בדיבור אחד נאמר מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע, ובפנים יפות (פר' יתרו עה"פ וידבר אלקים) מקשה בשלמא מה שאמרו שאין האוזן יכולה לשמוע מיירי בישראל ששמעו שני דברים כאחד בדרך נס, אבל מה שאמרו שאין הפה יכול לדבר הוא תימה כי הלא מיירי בהשם יתברך שאמר הדברות ומה רבותא יש שדיבר הקב"ה שלא כטבע העולם.

ויש לבאר שאמרו חז"ל (מכילתא שמות כ, א) שעל כל דיבור ששמעו ישראל ענו על הן הן ועל לאו לאו, וקשה מה ענו בעת ששמעו אנכי ולא יהיה כאחד, והר"ק מוהר"ש מבעלו תירץ שענו ה' אחד, אמנם יש עוד לבאר שענו בדרך נס ולא כאחד, ועל זה קאי דברי חז"ל מה שאין הפה יכול לדבר.

ובמגלה צפונות מבאר שטעם כל הניסים שנעשו בסניי כי רצה הקב"ה להראותם שעל ידי קבלת התורה אין טבע כלל, כי התורה היא מעל הטבע וכאשר מקבלים ישראל עול תורה הנהגתם בדרך נס.

בדרך הטבע בכדי שיעמוד האדם בבריאותו ויארץ ימים, יש לו לעסוק כראוי באכילה ושתייה ומנוחת הגוף, ואילו במשנה (אבות ו, ד) אמרו כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן, ואעפ"כ אמרו (שם משנה ז) גדולה תורה שנותנת חיים לעושה שמאריך ימים בכח ובבריאות, כי בכח התורה נתעלה מעל טבע העולם.

זאת נדע שהאיש הבורח לעסוק בתורה ביגיעה, שוב אין לו לדאוג כיצד יתפרנס כי אין הנהגתו בטבע העולם, ואף שבזמן הזה

התורה ניתנה לנו רק בחסד השי"ת עלינו

יש לרמז בענין אכילת מאכלי חלב בחג השבועות (עי' בשו"ע תצד ס"ג, בהגהת הרמ"א), דאיתא בגמרא (בכורות ו) דמהכתוב (שמות ג, ה) ארץ זבת חלב ודבש למדים שמותר לאכול חלב ואינו אסור כאבר מן החי. ואיתא בגמ' (כתובות קיא): דר"ל אמר לדידי חזי לי זבת חלב ודבש דבי ציפורי והוי שיתסר מילין אשיתסר מילין. ואיתא שם בשבח ארץ ישראל דהעייזם אכלו תאנים ונטף הדבש מהתאנים, ודדיהם נטפו חלב ונתערבו הדבש והחלב והיינו זבת חלב ודבש.

והנה כדי לאכול בשר צריך הכנה וטרחה רבה קודם האכילה כשחיטה וניקור וכיו"ב. אבל החלב הוא בא ללא הכנה, וכדחזינו שדדי העייזם נטפו מאליהם חלב, ועל כן מורה חלב על מידת החסד, וכן איתא בבני יששכר (מאמרי חודש סיון ד, ה) כי חלב נוטריקון להגיד בבוקר חסדך (תהלים צב, ג).

התורה היתה חמודה גנוזה אצל הקב"ה שתקע"ד דורות קודם שנברא העולם (עי' שבת פח:), והקב"ה נתנה לנו רק רובו החמי וחסדו. זה הרמז באכילת מאכלי חלב המורים על חסדים, לרמז ענין זה שהתורה נתנה לישראל רק בחסדו ית'.

קידושא רבא תשס"ח

מאכלי חלב זכר להקדמת נעשה לנשמע

איתא במשנה ברורה (תצד, יב) טעם אכילת מאכלי חלב בחג השבועות, שאחר מתן תורה לא היו ישראל יכולים לאכול בשר כי הוצרכו להכשיר כל כליהם שהיו בלועים נבילות וטריפות ולכך אכלו מאכלי חלב ולזכר זה אוכלים מאכלי חלב, ויש לבאר מה רבותא יש בדבר זה שיש לעשות זכר לכך.

איתא בחתם סופר (שבועות תקס"ג, דרשות ח"ב דף שא) בשם רבו הרה"ק בעל הפלאה עה"פ (רות ב, יב) ישלם ה' פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם ה' אלקי ישראל, מהו משכרתך שלמה וכי יש שכר שאינו שלם, אלא שבאמת שכר מצוה אין לו גבול ומדה, כאשר המצוה עצמה היא רצונה יתברך שאין לו גבול ומדה. אמנם אם האדם עצמו נותן גבול למצוותיו כגון שעל ידי קיום המצוה יפסיד סכום כסף ולכן נמנע מקיומה, נמצא שנותן גבול ומדה למצוה שאינה שווה אצלו יותר מהכסף שיפסיד מחמתה, אזי אף שכר המצוה היא לפי ערכה בעיניו ולא כערכה האמיתי.

בזה מבאר כי רות הלא עזבה מנעמי מלכים עושר וכבוד וכל חמדות עה"ז עבור קבלת עול תורה ומצוות, עד אשר בשוובה עם נעמי הוצרכה ללקט שבלים בשדות אחרים מגודל עניותה, ונמצא שמצוות ה' נצרכים בעיניה למעלה מכל גבול ומדה, ולכן תזכה שתהא משכורה שלמה מעם ה' לקבל שכר מצוותיה כערכם האמיתי.

בדרך זו יתבאר ענין הקדמת נעשה לנשמע, כי באם מקדים שמיעה לעשיה פירושו שמקודם שומע ומבין את המצוות בשכלו ואח"כ מקיים זאת כפי השגתו ונמצא שהן מוגבלות כפי ערך השגת שכלו. אבל ישראל הקדימו נעשה לנשמע שלא היו

עיונים לאור דברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בדברותיו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שנינו, כי מטרת התורה, מטרת הבריאה, היא בכדי שיחוש האדם בנפשו תחושת ביטול לבוא - כל חד וחד לפום מה דמשער בליביה, הסוחר במסחרו והחכם במשנתו, הצורב בלימודו והעשיר בעושרו. מהות חג עצרת היא זו, ומשמעות קבלת תורה מחדש בכל שנה ושנה בכך טמונה.

'כיון שקבלתם את התורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם' אומרים חז"ל, קבלת התורה בכל שנה ושנה איננה רק קבלה איננה ואמיצה להתחזקות בניגועה וקביעות בתורה, קבלת התורה היא ההכרה העמוקה כי אין לנו שום כח ואון אצל השי"ת, לא ברוח ולא בנפש! לא באיכות ולא בכמות! בשעה ששמעו ישראל 'אנכי ה' אלקיך' נרתעו לאחוריהם ו"ב מילין ופרחה נשמתם והשיב השי"ת את נשמתם ומלאכי צבקות ידרון.

כשעמדו ישראל לפני השי"ת בקבלת יום זה זכו והרגישו בנפשם ביטול מוחלט לחי החיים, עד שאמרו בני ישראל למשה רבינו 'דבר עתה עמנו' אמרו בני ישראל למשה רבינו - הלא תכלית הבריאה היא שנאיר ונגלה מתוך הגשם כי אין מציאות מבלעדיו ית', דברך ה' בגלוי הרי אין לנו שום נסיון, שום הסתר, הכל מאיר באור אין סוף, אך כשאתה - ילוד אשה - תדבר עמנו, נוכל להשלים ולהביא את עבודתנו לידי תכלית.

כך היא עבודתנו בכל שנה ושנה - להחדיר ולשנן בתוככי נפשנו כי 'יש ה' בקרבנו', יש בורא עולם למרות כל ההסתרות, יש מנהיג לבירה למרות שדולקת ובווערת עד לב השמים מאש היצה"ר, זה כוחה של חג שבועות מדי שנה בשנה, וככל שיורדים הדרות מתעצמת יופייה שבעתיים, כעת נבאר מה אופן עבודתנו על דרך זה באופן השוה לכל נפש.

ימי ספירה - הארת מציאות הגשמיות

במאמר הקודם הובאו דבריו הק' של המגיד הק' מקאז'ניץ - עד ממחרת השבת השביעית - עד יום קבלת התורה - תספרו חמישים יום, תאירו את כל הימים הקודמים על אף שלא היו בשלמות, החלנו בביאור הדברים ומחמת קוצר הגליון נאלצנו להפסיק.

מזוות ספירת העומר עיקרה ומהותה היא התשוקה - מתי אבוא ואראה פני אלקים, ואף שאינו מרגישים בעצמנו תשוקה זו, מכל מקום השי"ת מאירה ומכניסה בתוכנו ונהיים אנו 'כחפצא' של מצוה.

'מספר' היא מציאות נפרדת, מהות של צמצום וחילוק, על כן פלא הוא שעם מנין נגשים אנו לייחד שמו ית' עלינו ביום עצרת, אך לא אנחנו הסופרים הספירה אלא השי"ת הוא הסופר למעננו! כשהשי"ת הוא הסופר והוא המספר, לא שייך שום צמצום ופירוד, עלינו רק להמציא את עצמנו למצב של תשוקה, למציאות של ביטול ויחוד.

מספר ולמעלה מהמספר

להבנת הדברים נלמד שוב את לשון קדשו של המאור עינים:

דהנה יש כמה עולמות יש להם מספר, והשקועים בתוך העולמות יש להם מספר, אבל השם יתברך הוא למעלה מהמספר ולפני א' מה אלה סופר, כי המספר הוא אחד שנים שלשה, ולפני אחד שהוא למעלה מן המספר שם אין שייך מספר כלל, אנה הוא חד ולא בחושבן, שהוא יתברך למעלה מן החשבון והמספר, כי המספר הוא כמות, דרך משל היום הוא אחד ולמחר הוא שנים, והשי"ת הוא למעלה מן הזמן, ולכן כשעושים רצונו של מקום שהרצון הוא למעלה מהזמן אין להם מספר.

וזהו מצות ספירת העומר שנצטוו ישראל מפני שיצאו מתוך קליפת מצרים והיו צריכים לקבל התורה לבא אליו יתברך, והיו צריכים לעבור דרך עולמות שיש להם מספר ואחר כך באו אל השם יתברך והיו יכולים לקבל התורה, וזהו שכתוב תספרו חמישים יום, והלא אין סופרים רק תשעה וארבעים יום, אך שעם הבורא יתברך הוא חמישים, שהשם יתברך נקרא גם כן אחד אך שאינו בתוך החשבון.

מאור עינים במדבר עה"פ שאו את ראש

ידועה התמיהה מדוע פותחים אנו ביום אחד ומסיימים בארבעים ותשעה, בעוד שדרך העולם הוא שכאשר משתוקקים

המלוכה ומושל, ואף כל אבר ואבר שלו יכיר כח מלכותו ית' עליו, על כן בחר בנו - בני אברהם יצחק ויעקב שנהיה אלו שנקבל התורה, מי יאמר זכיתי ליבי שאכן שלם הוא במחשבה דיבור מעשה.

עבודת הספירה כידוע מרומזת בפסוק 'צמאה נפשי לאלקים לא-ל חי מתי אבוא ואראה פני אלקים', בימים אלו מתחדדת בקרבנו ההכרה שעדין לא ראינו פני אלקים, עוד אנו בחינת 'מתי' ורבות עלינו לעמוד על"מ לזכות לראות פני השכינה.

לאחר שהארנו וביררנו כל ימי הספירה כי המציאות הגשמית איננה מציאות, הצמצום הוא רק כלפי חוץ, אזי אדרבה נשבר לבנו ביותר, הלא יכולנו לקדש ולטהר עולמו של הקב"ה בעסקנו בתורה ובתפילה ברעותא דליבא ובאמת! תחת לעבוד את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב עזבנו באר מים חיים לחצוב בורות נשברים, ומכאן היאך נוכל לעמוד לפני המלך!?

הוראת יום מ"ט - שברון הלב היא הנרצה!

לנקודת שברון לב זו - לזאת מצפה הבורא ית'! ולכך נתן לנו מצות ספירת העומר! כשמרגיש אתה באמת שאין קבלת התורה בזכותך ואין אתה ראוי לכך, אזי יתגלה אורו ית' בקרבך, יאיר עליך באנפין נהירין. בזאת יבואו דברי המגיד הקדוש מקאז'ניץ. עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום, אף ביום אחרון של ימי הספירה, הגם שעד יום זה לא התבוננת ולא חשבת חשבוננו של עולם היאך תוכל לקבל התורה אך אם ביום החמישים נשבר לבך בקרבך באמת על מעמדך ומצבך - **שעם הבורא יתברך הוא חמישים**.

ומעתה נבוא ליום המקווה בשמחה עצומה, אין לך ח"ך מתוק מזה! אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון אף על פי שאיני כדאי וראוי, 'שפל אנכי ונבזה' אך עם כל זאת 'תורתך לא שכחתי', לא נסוג ממך ומתורתך, לא בזה ולא בבא!

הארת עין בעין ביום השבועות

בעבור זה נזכה לגלוי של פנים בפנים. ידוע ציווי האר"י ז"ל לטבול בקדרותא דצפרא של יום עצרת, סוד הטבילה הוא ביטול גמור של כל החיות הקודמת, שהרי בתוך המים אי אפשר לחיות זמן ממושך, אחר כל עמלנו ויגיעתנו בגילוי אורו יתברך אף בתוך הצמצום, בתוך המספר, זוכים אנו להתוודע ולהגלות עם נקודת אורה של יום קבלת התורה כי אכן מציאותנו האמיתית היא אלקותו ית', לא בהרגשה ולא באמונה, אלא בחוש ממש בבחינת עין בעין.

'פנים בפנים דיבר ה' עמכם מתוך האש', בעת קבלת התורה בכל שנה ושנה מגלה ה' בנשמתנו אור חדש ונהיר, אור שעל ידו יכולים לראות אנו כי רצון ה' היא מציאות הבריאה ואילו העולם הזה, היא שאין לה אחיזה בפשטות, יכולים אנו לזכות ואין זה רחוק מעמנו, אם נבין כי לא בעבורנו חפץ ה' בנו אלא בעבור אבותינו הקדושים שהודיעו אמונתו.

כל המתבאר כאן היא אשר מתחננים אנו בברכת אהבת עולם. **חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו** - ראשית אין התורה בזכותנו כלל וכלל, **בעבור אבותינו שטבונו** - רק בזכות אבותינו יכולים אנו להביט בפנימיות התורה ובאורה הטמון, ומכאן נבקש - **ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל** - היות שאין בידינו מאומה על כן רבונו של עולם! למד את אותנו את דברי תורתך.

לאחר שלמד האדם והתייגע בדברי תורה מבין הוא כי התורה, עצה ודרך היא להשגת הדבקות, ע"כ בקשתנו **והאר עינינו בתורתך, ודבק ליבנו במצוותיך** - האר נא את מוחנו וליבנו שנזכה להתבונן בגדולתך בבחינת 'עין בעין' ברעותא דליבא ואהבה ויראה תמידים, עדי נזכה לייחוד הלב לאהבה וליראה את השם.

עפ"י רעוא דרעיון במדבר תשפ"ח, יו"ד הרה"ק מראפשיץ תש"ס, מאמרי שבועות מאמר 'אנא עבדא' ועוד.

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע

ט' סיון תרל"ג

הרה"ק רבי ישכר בעריש עני מרוד היה, ולא סיפק בידו אפילו להביא לחם ומים לפיהם של בני משפחתו ובנו יחידו הניק יצחק אייזיק. יומם ולילה ישב ר' בעריש על התורה ועל העבודה והמית עצמו עליה כפשוטו ממש, בבוקר אחד הימים של אחר לילה נטול שינה מתוך יגיעת התורה במשותף, אמר הוא לבנו הניק – הנה אמרו חז"ל (הגיגה יב:) כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום, והיכן חוט של חסד של זה בעוד שאין בידו אוכל להשיב נפש.

ענה לו בנו יצחק אייזיק 'אבא! זה עצמו הוא החוט של חסד, שאע"פ שרעבים אנחנו ללחם מקבלים אנו דין שמים באהבה ועדיין עומדים אנו בדבקות בבורא ית"ש ובתורתו ומצוותיו וגם בלילה הבא נשוב ונקום ללמוד'. כחוט השני העובר בין כל בתי חיייו של האי איש אלקים – צדיק באמונתו יחיה. וכדמרגלא בפומיה 'געת ומצאת תאמין' כל יגיעתנו בעולם הזה הוא בשביל – תאמין, בכדי שזוכה לנקודת אמונה בחי עולמים.

תאמין בחי עולמים וזורע. זריעות רבות זרע הקדוש בעולמנו, יגיעות רבות נתייע בעמל על כל תג ותג, כמו שאמר רבינו בעצמו בעידן דרעוא דרעוין, כשברא הקב"ה את העולם נמלך בנשמותיהם של צדיקים, עשרות בודדות היו אלו ונשמתי היתה אחת מהם, אבל בכל זאת **בלא עבודה אין כלום!** כשולי קדרה הושחרו פנינו ביגיעה בעבודה, וכולי האי ואולי האי שזוכה לדבקות מה.

ויזרע יצחק ביום ההוא וימצא אמה שערים. המונים נהרו אליו לבקש דבר ה', נשגבות העידו עליו צדיקים הקודמים על רוס מדרגתו כאשר יבואר בפנים מאמרנו, אף רבים מצדיקי דורו עמדו לפניו באימה ויראה, אך בכל זאת – שפל ונבזה היה בעיניו מאד, פעם שבת בצלו הרה"ק ר' אליעזר – בן הרה"ק ר' אייזיק מקאמרנא זי"ע, ובאותו שבת דבר רבינו דכרו על שגב מדרגותיו, לעת פרידה אמר לו רבינו כשתבוא לביתך בוודאי תספר לאביך שהרי מזידיטשוב הרבה לדבר בשבח עצמו.

השיבו רבי אליעזר. קבלתי מאבי בשם רבותי שהצדיק האמתי בשעה שהוא מדבר בשבח עצמו איז בודאי נשברה רוחו בקרבו לשברי שברים, ומתוך יראתו שלא לבוא לידי עצבות הוא מחזק עצמו ויגבה לבו בדרכי ה'. קם רבינו ונשקו על מצחו כאומר – יפה כוונת.

יסוד צדיק

חסידים מספרים, כי באחד הימים של חול המועד סוכות אמר הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב כי שלחו לתוך סוכתו נשמה עליונה וקדושה מאד אשר לא היתה בעולם זה מאות בשנים ואת הנשמה הזאת שלח לאחיו הרה"ק ר' בעריש, לא חלף זמן רב ובשנת תקס"ה האיר בית הרה"ק ר' בעריש ומחברתו הצדקת עטיא בהולדת בנם יחידים, לו ציפו זמן רב לאחר שחלפו זה עשרות שנים מנישואיהם ולא נפקדו בזרע של קיימא, ויקרא שמו בישראל יצחק אייזיק ע"ש אבי אביו – רבי יצחק אייזיק מכפר סאפרין.

ויהי יצחק אייזיק הולך וגדל, לאחר שנולד הוא התחננה האם הצדקת בפני גיטה רבי צבי הירש שיעל עבודה לבנים נוספים, ענה לה הרה"ק כי בן זה טוב הוא לה מעשרה בנים, במר נפשה נסעה האשה לרימנוב לבקש על נפשה מהרה"ק ר' מנחם מענדל ולקחה עמה אף את בנה – רבינו שהיה אז כבן שלש, בבואה אל בית איש האלקים התיצבה בפתח החדר ואת בנה שלחה לעבר שולחן הקדוש לקבל ברכתו, כראות הרה"ק את הילד שאל 'בן מי זה הילד? הלא הוא יהיה לאור עולם!'

ביומו האחרון עלי אדמות אמר לתלמידו הרה"ק ר' יוסף מאיר מספינקא כי במשך נ"ד שנים לא עברה עליו חצות לילה בשינה, ימי חלדו של רבינו היו ס"ח שנים אם כן כבר כשהיה בן י"ד השכים קום בחצות לילה. על מעלת תפלתו באותם הימים העיד רבו המובהק הרה"ק מזידיטשוב. היה זה לאחר שחלה הרה"ק בחולי קשה וכמעט שאמר נואש לחייו, כשנתרפא אמר רצ"ה כי שלשה צדיקים פעלו בעדו, הרה"ק מאפטא וראפשיץ והרה"ק בעל 'הישמח משה' מאוהעל.

אבל ביחוד עלתה לו תפילתו של צעיר אחד שלא פסק מלכות ולהתפלל להש"ת כי אם יתלקח ממנו רבו היכן ימצא לו רבי אחר ותפלתו נתקבלה, צעיר זה היה רבינו. לנו חזו מפעלותיו בקודש שאף שהיה רבינו צעיר ועול ימים מכל מקום הועילה תפלתו כאחד מצדיקי הדור. כשהיה רבינו כבר תמני סרי נסע לפקוד את היכלו של זקן הצדיקים – הרה"ק מאפטא, הרה"ק כבוד מאד ואף הסמיכו לנשיא על ישראל בברכתו אותו 'שתהיה ראש לראשים'.

בראה יצירה עשיה, לאברך זה יש כח רב לקדש ולרומם כל העולמות. יצא הרה"ק מאלעסק ואמר כדברים האלה אל רבינו. אך רבינו לא נסתפק בזה ונסע אל הרה"ק מפרמישלאן ברצונו שהוא יתחום לו כתב המלצה, אמנם גם הרה"ק מפרמישלאן אמר לו כי תכלית נשמתו הוא להנהיג עדה בישראל, ואף הפליג בגודל יראת שמים שלו. כשנפטר בן דודו הרה"ק ר' יהודה צבי מראדזיל – ממלא מקום אביו רבי משה מסאמבור אמר הרה"ק מרוזין לאלמנה כי לדעתו מעתה הנשיאות שייכת לאברך השחור' הלא הוא רבינו, ואכן החל מאותו הזמן החלו חסידים רבים נהירים אליו, ובמהרה פקע שמייה בכל המדינה ואליהם ורבותו נתקשרו אליו.

עתה ברוך ה'

ויהי ה' עם יצחק, דרכו של רבינו בהמשכת ישועות לכלל ישראל היתה מופלאה, רבים רבים מהפונים אליו זכו לישועה למעלה מדרך הטבע, דברי תורתו העמוקים והאפופים ברזין עילאין תמיד הסתיימו בסמוכים שדרש עליהם שייפקדו בני ישראל בבני חיי ומזוני, ומפטיר בברכה 'וכל מי שצריך לישועה יושע'. עד שהיו צדיקים שהתפלאו על רבינו מדוע מתעסק רק בצרכי הגשמיות של הבאים בצילו ואינו אומר דברי מוסר ותוכחות, ונענה רבינו כי הוא בחינת 'ברכס טרהס' – אם יתברכו כל טוב בכל ענייניהם תבוא הטהרה מאלה.

בעקבות השפע הרב שהמשיך על עדתו נהרו אליו המוני יהודים פשוטים ביותר שלא ירדו לעומק דעתו הקדושה של רבינו ברבים מהליכותיו, אך גם אריות שבחבורה נמנו בין התלמידים, ארוז לבנון אדירי תורה, רבים מהתלמידים הקרובים היושבים לפני הגאון האדיר ר' יוסף שאול נאטאנזאהו היו מאנשי רבינו, ובעקבותיהם רחש הגאון כבוד והערכה רבה לרבינו.

סדר יומו החל משעת חצות בה קם לאחר שינה של ג' שעות, לאחמ"כ הגה בתורה בהתמדה נוראה כל שעות היום ברציפות, אף בשמחות נישואי צאצאיו לא היה משתתף יותר מבחופה ובסעודת הנישואין בוויזות ולאחמ"כ שב ללימודו, כשהביא אחד מבני רבינו את בתו לברית הנישואין, לא נחה דעתו של אחד המחוננים שראש המסובים אינו מסב עוד, כטוב ליבו בין נכנס לחדרו של רבינו בכוונה לקראו לשמחה, אך הרים רבינו את עינו לראות מי הוא המפריע לו בלימודו ונפל פחד על המחונן עד שנתפכח מיינו.

בין גדולי תלמידיו נמנה הגה"צ ר' שלמה מדאלינא שהיה בעצמו מורה דרך למסתופפים בצילו, שבת אחת נסעו בני החברא של רבי שלמה לרבינו ואילו הוא בעצמו היה מנוע מלנסוע, בסעודה שלישיית אמר ר' שלמה 'הריני כולל עצמי מרחוק עם בני החברא המסובים עתה ונהנים מזוי השכינה', לאחר שבת כשהזכירו בני החבורה את שמו של רבי שלמה, אמר להם רבינו 'אתמול בסעודה שלישיית היה ר' שלמה עמנו...'

ויהי כי זקן יצחק

בהגיעו לשנתו הס"ח רמו רבות על פטירתו הממשמת ובאה, באומרו שהרה"ק מלובלין חי ס"ח שנים ואף דודו הק' מזידיטשוב היו חיים ימי חייו, ואף הוא הגיע למספר זה, בהגיע ימי הפסח אמר רבינו כי בשונה מכל שנה בהם נהגו לסוד את הבית מחשש חמץ, ואז היה עובר לסוכה הסמוכה לבית, השנה אין צורך לסוד, אך בנו ששימש כרב דמאת אמר שאעפ"כ מחמת חשש חמץ יש לסוד, קיבל עליו רבינו את הדין ועבר לסוכתו, כשעבר לשם לקח עמו את כל הספרים הנדרשים לסדרי לימודו, ביום י"ג ניסן כשכבר חזר לביתו נצרך היה לאיזה ספר וראה ששכחו בסוכה, יצא לשם להביאו ובהיותו שם נפל תחתיו מתעלף.

מחלתו של רבינו הלכה והחמירה ולא מצאו הרופאים מזור לגופו לאחר עשרות שנים של יגיעה במיעוט שינה, ואף אוכל לא היה נכנס לפיו כי אם מעט, בהגיע השמועה אל עיריית הסביבה נחרדו כל השומעים ותפילות רבות נישאו לרפואתו, אף הרה"ק מצאנו שלח מכתב אל רבינו בה התחנן לפניו שיחוס וירחם על הדור ויבשך ויעורר רחמים על עצמו שיתרפא.

חוליו הלך ונתגבר עד שבאסרו חג שבועות שנת תרל"ג יצאה נשמתו בטהרה, כשמסביב עומדים אלפי ישראל שזכו לעבור לפניו טרם עלותו בסערה השמימה, אחר שלא רצה להשיב פניהם ריקם עם טרחתם לבוא אליו לחג השבועות, על ציונו הקדוש הקימו אוהל מיוחד שהפך למקום תפילה להמוני בית ישראל.

מעלות מזמור קי"ט שבספר התהלים

לרגל חג השבועות יום פטירת דוד המלך ע"ה נעים ומירות ישראל

אמירתו בליל שבועות / נזכר בו תורה בכל הפסוקים / סגולות לפתיחת הלב בחכמות התורה / זמני אמירות / מכניע החיצונים ומכבד השונאים / יעקב התגבר על שרו של עשו בכח מזמור זה

שמעתי בשם הצדיקים, כי צריך לכוין מאד בתמניא אפי בליל שבועות. ועל פי פשוטו, כי כל תמניא אפי הם בקשות להבנת התורה והמצוות, והוא שייך מאד לקבלת התורה. ועל פי רמז נראה לענ"ד בזה"ק בסיום המאמר שהבאתי לעיל (אמור צח.), וז"ל, ומאן מתקן ליה למלאכ בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאזדווגא בה במטרוניתא נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין אימא עלאה וכו', [ומי מתקן את המלך בזה הלילה, כדי להימצא עם הכלה, להתייחד עם המלכה, הוא הנהר הקדוש העמוק מכל הנהרות, שהוא בחינת אימא עלאה (מתוך מדרש) עיי"ש. וידוע ד'אמא עלאה' עד 'הוד' אתפשט (עיי' זוה"ק ח"ג דף קנ"ג: ברע"מ), והוא סוד חמשה ספרי תהלים. ובפרט תמניא אפי הוא בסוד בינה אמא ספירה השמינית, והוא סוד תשובה שקדמה לעולם, וד"ל.

משמרת שלום (ס"ו ל"ט פסוק א)

המזמור הזה הוא נכבד מאד.

רד"ק

כבר הזכיר בעל המסורה כי אין פסוק שאין שם זכר דרך או תורה או עדות או פקודים או אמירה או חוק או מצוה או משפט או דבר, חוץ מפסוק אחד והוא ערוב עבדך לטוב.

אבן עזרא

המזמור הלז הוא היותר חשוב ונעלה שבכל המזמורים, כי הוא תפלת דוד לא-ל שיעזור לנפשו ויכניע למען ילמד ליראה את ה' ולהדבק בדרכיו ומעשיו ומצוותיו כדי לזכות בהם אל הנועם הנצחי... ולהיות כוספו וכל חשקו אל תורת ה' ומצוותיו, היה מזכירם פעמים חדלו מספור בשמות משתנות... והבן כי אין פסוק אחד שלא נזכר בו אחד מהם או דומה להם. והמזמור כולו בנוי על סדר האלפא ביתא לרוב מעלתו, ולגודל מעלתו על כל השאר הפליג להזכיר שמונה פסוקים על כל אות... וקבלתי מרובתי כי במזמור הלז יש סודות נפלאים משמות הבראית' שהם עניינים שייכים לחכמת הקבלה הנעדרת ממני דורנו וכי המתמיד לאומרו יתח לבו בסגולה הן ללמוד בנקלה החכמות והן להיות זריז לעבודת אלוקיו.

פי' התהלים לרבי יוסף אבן יהי"א (נידפס בגולונייה שנת צ"ח)

שמעתי בשם הר"ף שהקורא באשרי תמימי דרך ממשין לבו לתורה.

ארחות חיים לרה"א מלניל (הלכות תלמוד תורה אות כד)

נוהגים להקדים קודם תפלת ערבית מוצאי שבת מזמורי אשרי תמימי דרך, והם מסוגלים להכניע החיצונים המעודדים לצאת ממאסרם. והוא הולך באלפא ביתא גדולה בסוד אותיות גדולות מאד מאד, ולכן משבית הדין והחיצונים. ויש בכל אות ואות פסוק שלם לא ועזריא אלא רבתי, ועוד שמונה אותיות כל אות שמונה פסוקים, לרמוז אל הבינה שהיא שמינית ודא.

סידור תפלת למושה להרמ"ק (שער יב ס"ז, דף רע"ט):

וכל המזמור הזה הוא מוסר ובקשות גדולות שמן הראוי לאדם לאמרו בכל יום והוא הכנה גדולה לעבודת הבורא.

פי' התהלים שבסידור השל"ה

וכל אחד ואחד מהלומדים יגמור לעצמו בכל שבוע התמניא אפי שבתהלים קי"ט.

ליקוטי אמרים תניא בסוף קונטרס אהרן

איתא בספר תיקוני שבת שאמירת קי"ט אשרי תמימי דרך מועיל מאוד לכריית החיצונים. ואפשר זה נרמז בפסוק (דברים ו. יט) להד"ף את כל אויבך מפניך, הנה מילת להד"ף גימטריא קי"ט, ותיבת א"ת ר"ת למפרע תמניא אפי. הנה במזמור זה האומרו תדיר גורם להד"ף את כל אויבך היינו אויבי הפנימים מפניך.

פי' משה (פ"ר אהרן)

והנה בזה הקפיטל יש קע"ו פסוקים וזהו הרמז לפניו עולה קע"ו אשר יעקב שהוא איש תם והוא תמימי דרך, על כן השפיל את עשו בכח זה המזמור של אשרי תמימי דרך שיש בו פסוקים כמנין לפניו וזהו יאבק איש עמו. כי יאבק הוא במספר קי"ט, שהתגבר על שרו של עשו בכח זה המזמור.

אמרי נועם (ישל"ט) ובאות כ כתב: מצינו בספר תהלים קפיטל קי"ט הוא אשרי תמימי דרך' שהוא שמירה ותיקון על הדרך

ראוי ונכון בכל עת ופנאי לומר זה המזמור, ובפרט קודם תפלת מנחה שהוא עת הצלחה כנגד השונאים, כידוע מעובדא דאליהו הנביא עם עובדי הבעל. וכן ראינו ליראי ה' שאומרים קודם תפלת מנחה בכל יום זה המזמור, וכן שמעתי מאנשי אמת שיש קהלות קדושות אשר בכל יום ויום הולכים המלמדים שבערים עם התלמידים הקטנים לביהכ"נ קודם מנחה, ואומרים עמהם זה המזמור בקול קדושה ונעימה... ואני בעניי צויתי לאיזה איש ירא שמים לומר הקפיטל הזה קודם תפלת מנחה כי קבל לפני שיש לו שונאים וקיבל את דברי, ואחר הימים הודה לפני שהיה לו תועלת גדול שהשקיעו שונאיו מפני והיה לו הנחה גדולה.

פי' שערי פרנסה טובה על תהלים (פיננס תרי"ט). הקדמה למזמור קי"ט. מענין לענין דבר בעתו לציון לדבר פלא המובא שם בפרק קי"ט פ"י י"ב: שמעתי מעשה נורא וקדוש מפני אנשי אמת, שחסידי אחד היה מתפלל בהג השבועות תפלת מנחה בבית המדרש של רבינו הצדיק הקדוש [יצחק אייזיק] בזיד"טשא, ומחמת רוב התלהבותו ודבקותו בתפלה יצאה נשמתו אצל העמוד התפלה. ואמר רבינו הקדוש שסיבת שאירע זאת להחסידי הנ"ל היה יען כי לא היה בו תורה, שאם היה בו תורה אז היה התורה שנקראת מים מכבה התלהבותו שלא תצא נשמתו מחמת התלהבותו ודבקותו.

לכבוד תחילת הלימוד בתכנית החדשה יודעי תורתך, פנינו אל הגה"ח רבי שמואל טייכנר שליט"א בבקשה לחזק בפרי עטו את קהל אנ"ש המתייצבים לסדר הלימוד, הגר"ש התעניין בפרטי התכנית והביע הנאה וקורת רוח מרובה, וזף הצטרף בעצמו לתכנית בלימוד מסכת גיטין בסדר הלימוד והחזרות שהתווה כ"ק מרן ארמו"ר שליט"א, הגה"ח ר' שמואל נענה לבקשתנו ושיגר דברי חיזוק לכבוד התורה ולומדיה.

זהו חיבור עמוק עם המסכת שנוצר בנפש, על כך ודאי נאמר בהתהלך תנחה אותך בשכך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך, מעלה עצומה היא בשינון וידיעה ברורה במסכת מסוימת.

המסכת היא האוצר שלי

עוד זאת כאשר זוכה האדם על ידי שינון לקנין במסכת מרגיש הוא שהמסכת היא שלו וממילא נוהר הוא לא לאבד זאת, כדאיאת בחז"ל עה"פ כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, בתחלה נקראת תורת ה' ואח"כ נקראת תורתו, כאדם שיש בידו אוצר ומתיירא שלא יגנבוהו ולכן נועל אותו בכמה מנעולים ומוסיף לנעול את דלת הבית במנעול וברייח, כך אחר שלומד האדם ויודע מרגיש הוא שזוהי תורתו - אוצרו וממילא כבר אינו זקוק לתמרץ כדי לחזור על לימודו, הוא פשוט עושה זאת מתוך חשך שלא יפסיד את האוצר.

מה גם שהלומד לימוד ומשכחו מאבד על ידי זה את החשק להמשיך, אך כאשר הוא משנן וחוכר את תלמודו הוא מרגיש שקנה דבר מה, וממילא יש בו מרץ להמשיך ולקנות עוד ועוד.

כמובא בגמ' גיטין שנחלקו רב ושמואל אם המביא גט בבבל צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, לדעת רב אינו צריך כי שכיחי תלמידים ההולכים לישיבה ללמוד ומצוי מי שיקיים את החתימה אבל לשמואל צריך לומר כי רבנן טרידי בגירסיהו, ובתוס' מבואר שטרידי בגירסיהו הוא יותר מטירדת אנשי השוק, כי הטורדים בשוק אף שאין להם פנאי להכיר חתימת אחרים יש בידם פני לחתום בעצמו, אבל לרבנן אין אפילו פנאי לחתום בעצמם.

פירוש הדברים כי בימי ההם היה כל לימודם בעל פה וידע הת"ח שאם לא יחזור על תלמודו ישתכח ממנו, לכך הוא טרוד בגירסתו עד בלי פנאי כלל, וכמו כן כאשר בעז"ה נקנה בסדר הלימוד ידיעה אמיתית במסכת מסוימת ממילא נהא טרודים לא לשכוח זאת ונחפש בעצמנו דרכים לזכור את הלימוד.

תועלת גדולה בידיעת גמ' בע"פ

כלל היו הצדיקים מעוררים שעל כל אחד לדעת דפי גמרא בעל פה, אם נצרך הנך פעם לצאת לטייל לזמן מה או אם הנך מתעכב בעמידה בתור בכל מקום שהוא, הרי שאם מוכנים כמה מספר דפי גמ' ימולים לשנן אותם בזמן זה ולא ילך הזמן לריק ולבטלה. [בענין זה למבוגרים בלבד: הרה"ק בעל אמרי יוסף מספינקא התבטא פעם שטוב לדעת כמה פרקי משניות בע"פ, וייל ווען מ'וועט ליגן אויף די ערד מיט די פיס צום טיר - מה יעשה בזמן זה, לכך טוב לדעת פרקי משניות אותם יוכלו לשנן באותו זמן].

עתה מגיע ובה לקראתנו חג השבועות - זמן קבלת התורה, בספה"ק מבואר שלכל כח יש את חלקו בתורה השייך לו, והרי בדרך כלל כאשר חוזרים שוב ושוב על הגמ' מתחדשים בכל פעם פירושים חדשים קושיות ותירוצים חדשים, יתכן שהמצטרף לתכנית הלימוד אף אם איהו לא חזי מזליה חזי, ובלימוד זה יזכה לחלק המסוים בתורה ולחידושים השייכים לשרוש נשמתו, ויהי רצון שזוכה ללמוד וללמד תורת ה' באבהו ובשמחה.

הנותנו במדבר

בעמדנו בפתחו של חומש הפקודים אשר בו נהגה בסדר מחנות בני ישראל ובסדר מסעותיהם וחנייתם במדבר ארבעים שנה, אמרנו להביא מהני מילי מעלייתא שנתחדשו ונאמרו בחכורה ובו יתבארו כמין חומר פריטים רבים מחומש במדבר הן בסתרי וגלי ישראל כאמור והן כמה ענינים בפרשת בלק, ומהם יסתעפו עור המון ידיעות רבות ונכבדות אשר כל מעיין בהם ימצא נחת בס"ד. מחמת אריכות היריעה נסתפק עתה בחלק הפותח בלכר ובשבועות הקרובים א"ה נשוב ונשנה פרק זה.

בני המים התחוננים

איתא בחז"ל כי מעת אשר הבדיל הקב"ה בבריאת העולם בין המים העליונים ובין המים התחוננים כמו שכתוב (בראשית א, ט) 'ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע'. בוכים המים התחוננים על שנתרחקו מאור פני מלך חיים ומבקשים תמיד אף הם לזכות להיות לפני השי"ת, וז"ל התיקוני זוהר (תיקון ה, ט): כתוב: **מים תתאין אינון בוכין ואמרין אנו בעיין למהו קדם מלכא**, עלת העלות, ובען לסלקא לעילא'.

וברבינו בחיי (ויקרא ג, יג) הביא מדרש חז"ל [אשר אינו נמצא לפנינו] אשר כדי לפייס את המים התחוננים הבטיח להם השי"ת שיקריבו אותם לפניו בחג הסוכות בניסוך המים על המזבח וכן מדי יום ביאמו ימלחו את הקרבנות במלח אשר מוצאם מהים, וז"ל: וע"ד המדרש וכו' ברית כרותה למלח מששת ימי בראשית **שהובטחו מים התחוננים ליקרב במלח וניסוך המים בחג**. וכן אמרו במדרש מים התחוננים נקראו מים בוכים, כי בשעה שחלק הקב"ה את המים נתן אלו למעלה ואלו למטה **התחילו מים התחוננים בוכים**, וזה שכתבו (איוב כח, א) מבכי נהרות חבש. אמר ר' אבא בבכי נתפרשו המים התחוננים מן העליונים, אמרו **אוי לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליוצרינו**, מה עשו העיזו פניהם ובקעו תהומות ובקשו לעלות עד שגער בהן הקב"ה שנאמר (ישעיה מג, טו) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, (נחום א, ד) גוער בים ויבשהו. אמר להם הקב"ה הואיל ולכבודי עשיתן כל כך אין להן רשות למים העליונים לומר שירה עד שיטלו רשות מכם, שנא' (תהלים צג, ד) מקולות מים רבים אדירים משברי ים, ומה הם אומרים אדיר במרום ה', ולא עוד אלא **שעתידין ליקרב ע"ג המזבח במלח וניסוך המים וכו'**.

הנה ההבדלה בין המים אשר מעל לרקיע ובין המים אשר מתחת לרקיע מבטאת את העלם אור השי"ת בעולם הזה, כידוע מספ"ק כי עולם הוא מלשון העלם, ועל זה הוא בבי המים גם אנו בעינין למיהו קדם מלכא, אשר זוהי השתוקקותה הפנימית של הבריאה כולה לזכות להיות לפני השי"ת.

ובספ"ק **התעוררות התפלה** להרה"ק ר' דוד שלמה מטולטשין זצוק"ל מבני היכלא של רביה"ק הר"ב ממעוזבו ז"ע מבאר עפ"י זה את הפסוק (איכה ג, ב) **יט** שפכי כמים לבך נוכח פני ה', אשר כל אחד צריך לשפוך לבו ונפשו בבכיה כמו המים התחוננים אשר מבקשים להיות נוכח פני ה'.

עומק ענין הבכיה והשירה

וביתר עומק נראה לבאר את ענין הבכיה, כי בכיה היא ביטוי חיצוני להרגשת עצבות פנימית וכאשר הרגשת העצב הפנימית מתעצמת פורצת היא החוצה באופן של בכיה, וזהו הענין של בכי המים אשר

ביהמ"ק הוא נכר וזו ואין מרגישים בו את אורו ית' ואיך נוכל לשיר שירה.

דירה בתחוננים

והנה אמרו חז"ל (מנחות כט): **העולם הזה נברא בה"א והעולם הבא בי"ד** וזהו כי ביה"ה צור עולמים. ובכל פעם כאשר יש יחוד בין שתי העולמות דהיינו שאורו ית' מתגלה בעולם הזה אז יש יחוד של הי"ד עם הה"א. וזהו השמחה הגדולה בזיווג איש ואשה אשר כידוע מזוה"ק שהאיש רומז לעוה"ב על כן האות י"ד בתוכו ואשה בתוכה אות ה"א הרומז לעוה"ז, וביחוד איש ואשה כדת משה וישראל מתגלה אורו ית' בעולם הזה, וזהו ענין שמחת חתן וכלה.

ועל ידי ירמיהו נביאנו (ג, א) כתוב לאמור: **קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אמרים הודו את ה' צבקות וכו' כי אשיב את שבות הארץ כבראשונה**. והדגיש את הקול הנשמע בשמחת חתן וכלה, והוא אותו קול הנשמע בעת אשר תשוב שבות הארץ כבראשונה, זהו ענין השירה שנתבאר שהוא ביטוי חיצוני לשמחה הפנימית כאשר אור ה' הנעלם מתגלה לעין כל.

ובתהלים (ס, ט) כתוב אלקים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות, ובבראשית רבה (סח, ט) נדרש על ענין זיווג איש ואשה ואמרו מאי בכושרות **בכי ושירות**. ולדברינו הרמז נפלא שכאשר יש זיווג יהודי כשר אז נעשה **מהבכי שירות**.

עוד דרשו חז"ל פסוק זה על ענין יציאת מצרים וקריעת ים סוף (סוטה ב, ובירש"ד"ה קריעת), והשייכות לענינו מבואר בפשטות שכאשר יצאו ישראל ממצרים ונבחרו להיות לעם סגולה בדרכם לקבלת התורה אשר על ידה מתגלה אור ה' **בבריא**, זהו ג"כ ענין בכי ושירות כנ"ל.

והדברים **מפורשים** בליקוט תהלים שם: זבדי בן לוי פתח, אלקים מושיב יחידים ביתה, אתה מוצא עד שלא נגאלו ישראל, היו ישראל יוצאין בפני עצמם והשכינה בפני עצמה כיון שנגאלו, **נעשו כולן המוניא אחת** ושרתה שכינה ביניהן.

זהו ענין השירה אחר קריעת ים סוף אשר אז היתה שלמות וגמר היציאה ממצרים, אשר על כן נמצא אז **ענין השירה לראשונה מאז בריאת העולם**, כי אז התחיל העולם להגיע לתכליתו. שוב נמצא בתורה בפר' חוקת שירה על הבאר אשר חז"ל דרשוהו על התורה, כי ע"י התורה זוכים לברר ולגלות מציאותו ית' בעוה"ז ומה מתאימה **השירה על התורה**.

אפשר דנרמז זה עוד במה שאמרו חז"ל (ביטין צ) שהמגרש את אשתו **מזבח מוריד עליו דמעות**, ובוודאי צריך ביאור מה צער יש למזבח דייקא יותר מכל כלי המקדש ומהו ענין הדמעות. אולם לדברינו יתבאר כמין חומר שכאשר נפרד ח"ו זיווג איש ואשה נעדר כביכול אור ה' בעוה"ז, ולכן דווקא המזבח שעליו מקריבים את הקרבנות ומנסכים המים ובו מתגלה היחוד הגמור בין שני העולמות הוא מוריד עליו דמעות. וענין הדמעות הוא כי דמעות מורכבות ממים ומלח, רמז על הפסק בין העולמות שעל יחודו מרמזים המים והמלח הקרובין על המזבח.

ובשו"ע (אהע"ז סי' קכח) איתא כי לכתחילה יש לכתוב את הגט דווקא **בעיר שיש בה נהר**, ולדרכנו יש לומר בדרך דרוש שאולי כאשר ישמע הבעל את בכי הנהרות על העלמת אורו ית' בעולם הזה, ינחם על גירוש אשתו ולא ירצה להפריד בין הדבקים.

מבטאת את ההשתוקקות של גילוי אורו ית' הפנימי והנסתר בתוך העולם לחיצוניות העולם הזה.

ובספ"ק כתבו רמז כי בכיה הוא נוטריקון בשמך יגילון כל היום (תהלים פט, ז), ולדברינו יבואר כי כאשר אורו ית' מתגלה בעולם ושם הו"יה המהווה ומחיה את כל העולם מורגש בחוש, זהו היפך הבכיה ובחי' בשמך יגילון כל היום.

ולאידך גיסא, שירה הוא ביטוי חיצוני להרגשת שמחה פנימית, ולכן אין רשות למים העליונים לומר שירה עד שיקבלו את רשות המים התחוננים, כי כל עוד אורו ית' נעלמת בבריא אף השירה שלמה וההעלם והחיצוניות גוברים.

נחמת המים בבית המקדש

השי"ת נתאוה להיות לו דירה בתחוננים ועיקר השראת השכינה וגילוי אורו ית' בתוך העולם הזה היה בבית המקדש אשר שם היה בחינה של יחוד העולמות, ואורו ית' היה מורגש בחוש ובעיני בשר. על כן בעת הקרבת הקרבנות אשר מלחו אותם במלח היו הלויים משוררים בבית המקדש, וכן בשעת ניסוך המים, כי בזמנים אלו נחה תלונת המים התחוננים ושייך לומר שירה אף בעולם הזה, כאשר המים התחוננים מתאחדים עם המים העליונים.

ובספר תפלה למשה על תהלים (מזמור צג) **מבעל ישמח משה כתב בשם הגאון ר' אשר לעמל אב"ד אייזנשטאט זצ"ל** [והוא בספרו חוט המשולש בשערים פר' דברים] לבאר מקרא קודש (תהלים קלו) **על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון**, ויש לדקדק על לשון גם בכינו מי בכה עוד שאומר שהם בכו גם כן. וביאר עפ"י מה שכתבו במדרש איכה (ג, ב) עה"פ (איכה ג, יג) כי גדול כים שברך מי ירפא לך מי שהוא עתיד לרפאות שברו של ים הוא ירפא לך, דהלא הפיוס למים התחוננים שנתרחקו מהקב"ה הוא מלח על קרבנות וניסוך המים בסוכות, ותינת בזמן שביהמ"ק קיים אבל לאחר שנחרב שוב בוכים המים שנתרחקו מהקב"ה. לכן נאמר כי גדול כים שברך מי ירפא לך, כי בחורבן ביהמ"ק לקו המים וכן בני ישראל, ומי שעתיד לרפאות שברו של יום כשיתקרבו שוב להקב"ה הוא ירפא לך גם כן. וז"ש על נהרות בבל שם ישבנו דאחר חורבן ביהמ"ק גלו מא"י והגיעו לנהרות בבל ושמעו בכיית הים ששוב נתרחק מהקב"ה כיון שאין מקדש וקרוב, בכו בני ישראל גם כן על חורבן ביהמ"ק וז"ש גם בכינו בנוסף לים שבכה גם הוא, עכ"ד הישמח משה בשם הגרא"ל מאייזנשטאט.

ולפ"ז תגדל רשעות שוביני ותוללינו שבקשו שירו לנו משיח ציון דווקא, וכך רק הגדילו את הצער והיגון על חורבן ביהמ"ק וההתרחקות מאור פני מלך חיים, דווקא כשהגיעו לנהר ושמעו את בכייתו שם ביקשו שנשורר משיחי ציון. ועל זה אמרו ישראל איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר, היינו שהעולם הזה אחר חורבן

טייערע ברודער!
העבר את 'מעות היזכור' לטובת אחיך בעלי המשפחות והאברכים הממיתים עצמם כאהלה של תורה כאמצעות 'קופת הקודש - מעות ארץ ישראל'

נדבת ידידינו הרה"ח המפורסם ר' שלמה נחמיה ולדמן שליט"א והרה"ג ר' יעקב זילברשטיין שליט"א - רא"כ 'יהדות התורה' לע"נ אביו וזקנו הנדיב הק"ר יעקב צבי ב"ר משה עזריאל וואלדמאן זצוק"ל הי"ד חרבי"ג מרן אדמו"ר הגה"ק מטופרוב זי"ע הרמ"ץ בעיר אוגוואר אשר נעקדו"ש יחד עם רוב מנין ובנין מכני משפחתו בנת השבועות שנת תש"ד